Coenotephria berberata ([DENIS & SCHIFFERMÜLLER], 1775) : nieuw voor de Kempen (Lepidoptera : Geometridae)

Alex RIEMIS

Résumé. *Coenotephria berberata* ([DENIS & SCHIFFERMÜLLER], 1775), espèce nouvelle pour la Campine (Lepidoptera : Geometridae)
Le 16 mai 1990 l'auteur captura un exemplaire de *Coenotephria berberata* à la lumière à Arendonk (prov. Anvers). Il discute de la répartition de cette espèce en Belgique et dans le sud des Pays-Bas. La chenille se nourrit de *Berberis vulgaris*.

Abstract. *Coenotephria berberata* ([DENIS & SCHIFFERMÜLLER], 1775), new in the Kempen (Lepidoptera : Geometridae)
On 16th May 1990 a specimen of *Coenotephria berberata* was taken on light at Arendonk (prov. of Antwerp). The author discusses the distribution of the species in Belgium and the southern part of the Netherlands. The caterpillar feeds on *Berberis vulgaris*.

Riemis, A. : Rerum-Novarumlaan 41, B-2300 Turnhout.

Op 16 mei 1990 trof ik een eksemplaar *Coenotephria berberata* ([DENIS & SCHIFFERMÜLLER], 1775) aan op de lamp tijdens een nachtvangst te Arendonk (prov. Antwerpen, UTM FS48). Op 30 juli 1990 vond ik op dezelfde plaats te Arendonk weer twee eksemplaren. Bij het verwerken van mijn gegevens bleek deze soort niet alleen nieuw te zijn voor de provincie Antwerpen, maar ook voor de Kempen. Nochtans had ik de soort enige tijd geleden reeds verzameld te Diepenbeek (prov. Limburg, UTM FS64). Dit gebeurde op volgende data :

8.VIII.1984 - 1 ex.
20.VIII.1984 - 2 ex.
28.VIII.1984 - 1 ex.

Volgens HACKRAY & SARLET (1981) komt de vlinder in België bijna uitsluitend voor in het Maasbekken, waar hij eerder spaarzaam werd waargenomen. Deze auteurs vermelden echter wel dat de vlinder de neiging heeft zich uit te breiden als gevolg van de talrijke aanplantingen van *Berberis vulgaris* L. (zuurbes), de voedselplant van de rups. Zij vermelden echter geen vindplaatsen voor het noordelijk gedeelte van België.

Volgens LEMPKE (1950) is *C. berberata* in Nederland verbreid in de duinen en in Zuid-Limburg. Daarbuiten wordt de vlinder slechts sporadisch aangetroffen. In de catalogus wordt de vlinder voor Noord-Brabant vermeld van Breda, Ginneken en Vught. Dit zijn echter oude meldingen, die dateren van rond de eeuwwisseling. In het supplement (LEMPKE 1967) wordt de verspreiding van de soort in de twee territoria bevestigd. Voor Noord-Brabant worden geen nieuwe vindplaatsen toegevoegd.

In Nederland is de vlinder waargenomen in twee generaties. De eerste geeft als uiterste data 26.IV tot 28.VI. De tweede generatie is genoteerd tussen 26.VII en 8.IX. In Arendonk zijn dus beide generaties waargenomen, in Diepenbeek enkel de tweede. Zowel waarnemingen te Arendonk als te Diepenbeek bevestigen een bestaande populatie.

Berberis vulgaris is ook de voedselplant van *Rheumaptera cervinalis* SCOPOLI, en deze soort is de laatste jaren op een spektakulaire wijze toegenomen. Het is goed mogelijk dat een gelijkaardig feit zich momenteel voordoet bij *C. berberata*. Uitkijken dus!

Literatuur

Hackray, J. & Sarlet, L.G., 1981. Catalogue des Macrolépidoptères de Belgique. Vol. IV. Supplément à *Lambillionea*, nr. 685.

Lempke, B.J., 1950. Catalogus der Nederlandse Macrolepidoptera. X. Geometridae (vervolg). - *Tijdschr.Ent.* **92** (1949) : 113-218.

Lempke, B.J., 1967. Catalogus der Nederlandse Macrolepidoptera (Veertiende supplement). - *Tijdschr.Ent.* **110** : 223-342, pl. 11-17.

Boekbesprekingen

Dalton, S. : *Faszinierende Wasserwelt. Bilder aus einem bedrohten Paradies.*
22,5 x 28,6 cm, 160 p., 148 kleurenfoto's, Franckh'sche Verlagshandlung, W. Keller & Co., Postfach 106011, D-7000 Stuttgart 1, 1989, gebonden, DM 58,- (ISBN 3-440-05995-2).

Dit boek uit de bekende Kosmos-reeks verscheen oorspronkelijk in het Engels : «At the water's edge». De sublieme foto's van Stephen DALTON laten ons op een unieke manier kennismaken met de waterwereld van een natuurgebied. Hij voert ons door de jaargetijden heen langs beken en meren met hun ongelooflijke rijkdom aan planten en dieren.

Het boek is onderverdeeld in 6 thema's : waterwereld, de lente, de zomer, de herfst, de winter en de fototechnische verwijzingen. De meesterlijke opnamen worden vergezeld van bondige, maar nauwkeurige teksten. Kortom, een boek met natuurfotografische opnamen zoals men zelden tegenkomt, een echte parel.

T. Garrevoet

Reinhardt, R. & Harz, K. : *Wandernde Schwärmerarten.*
14,5 x 20,5 cm, 112 p., 63 afbeeldingen en 1 kleurenplaat, Die Neue Brehm-Bücherei 596, A. Ziemsen Verlag, Wittenberg Lutherstadt, paperback, 1989, prijs niet meegedeeld (ISBN 3-7403-0223-2).

Na een inleiding en een algemeen deel dat handelt over het trek- en zwermgedrag van vlinders in het algemeen en de redenen en oorzaken hiervoor in het bijzonder, bespreekt de auteur een tiental typische «trek»-pijlstaarten. Dit gebeurt vrij grondig waarbij telkens de verbreiding, de morfologie, de biologie (ontwikkeling van ei tot pop e.d.), de opeenvolging van de generaties en de natuurlijke vijanden uitgediept worden.

Tot slot wordt de kweek van Sphingidae vrij uitgebreid onder de loep genomen. Dit boek is dus een aanrader voor wie zich interesseert voor Sphingidae of trekgedrag (of beide).

T. Garrevoet

MUSEUM
(NATURAL HISTORY)
- 3 DEC 1990
EXCHANGED
ENTOMOLOGY LIBRARY